

הסקוטי שחס על הנשק

בתחילת שנת 1946, גיטחה הסקוטי אלון באר, קפטין באינולוגיה הבריטי, לטעון על ספינת נחיתה מטען גדול של פגזי מרגמות ותותיקולעים מסוג "טומפסון" ול" הטילים הימה אי"ס. התחמושת והנשק נארוזו בארגונים חמומים הרמטית והושלכו המימה במקום מסוים מול חופי ישראל. פעולה זו נעשתה בהתאם להוראה שנתקבלה מהשלטונות האמריקאים, אשר דרשו להחזיר זירת את עופדי הנשק שנתקבלו במסגרת החבר והשאל או להשמידו.

ככל סקוטי הגון, לא היה לבו של הקפטין אלון באר שלם עם בזבוז משוע של רכוש שוה כסף, והוא שמר בלבו לעת-מצוא את הכנייתו לשוב ביום מן הימים ולמחות מן המים את הנשק ששויו הו"ח תועפות. מלחמת העצמאות בשנות 50—1948 הפריעה למימוש תוכניותיו, ודחת לכמה שנים גיטפותיו.

טרמפ" לסקוטלנד

כנאמן מטעם הצד השני בהסכם ה"פיפטי" פיפט" נחלה אל אלון באר צבר צעיר בן 22, אריה ביגל, ליד רמת-גן. לאחר שנכשלו שניהם במשימת אוצרות הנשק, לא נפרדו, והציע הסקוטי לאריה להצטרף אליו ולהשתתף עמו בעבודותיו כאמודאי בנמל חופה. אריה, שהעדיף את הים הפתוח על אפייית הלחם (משפחת ביגל, עוסקת מזה שלושה דורות באפיייה), נשאר עמו על סיפון האמבר קווין, ובאביב של אשתקד ביקש יום

שש שנים לאחר מכן, העלה הסקוטי בן ה-32, רחביהגרג ואמיי-הלב, את אשתו בטי בת ה-30 ושני ילדיהם, סטיבן בן ה-3 וריכרד בן ה-5, על סיפון סירת הדיג הפרטית שלו, אמבר קווין, ויצא להפ"ק

עם בת אכרים צרפתית עד שפתי-הנהר שיחה בשפה בינלאומית

לגה מאדינבורג (סקוטלנד) לחיפה (ישראל). תאמבר קווין, סירה בת 13 טון, מצוידת במנוע קלוין. אורך הספינות הוצעה-הימים מחרטום לירכתיים היה 15 מטר, ורחבה המקסימלית 5 מטר. בבטן הספינה הוטען ציוד לנשיאה, שעיקרו — מדי אמודאי ומונפים שונים למשיית ארגוני-הנשק מקרקע-הים.

בלי פרסמות

אלון באר ומשפתחו לא חשבו את מסעם לישראל להרפתקה שיש לפרסמה בעתונות. להיפך, הוא השתדל למנוע הסתנוגות כל ידיעות אודות כוונותיו האמיתיות, סיפר למכרו כי הוא מפליג לשיט אל חופי צרפת. כבן לאומה של יורדניים, ראה את מסעו לישראל בסירתו הקטנה כפעולה ג"ר תית של ספן. לולי בטחוננו כי ההפלגה בים כמותה כטיול של שבת אחר-הצהרים לפרבריה העיר, לא היה נוטל עמו אל סיפון האמבר קווין את אשתו ושני ילדיה, שאך זה למדו להלך ולפצות פיהם בדיבור.

כאשר הגיע הסקוטי אל חופי ישראל, למשות מתוכם את אוצרותיו האבודים, נוכח ראשית לדעת, כי לא יעלה בידו ליהפך לבעליהם היחיד של ארגוני הנשק, הוא ביקש לו שותף, חכם עמו על הסכם "פיפטי" פיפט".

סוד חמים החמים

תכניתו של הסקוטי היתה דייקנית ביותר. הוא זכר בדיוק מתימטי את מקום השליכת אוצרות-הנשק, שכל לקחת בחשבון עובדה פנימית ביותר: המים החמימים באזור המזרחי של הים התיכון גרמו למציאותם של אצות ובקטריות, שהשליכו לחזור לפנים הארגונים החמומים במסגרות פלדה וברזים,

להמיס את שכבת הגרוז שעטפה כל מקלע ומקלע ולקלקל לחלוטין את הנשק והתחמושת.

חפישה כנגד אחר

השנים נדברו ביניהם כי יפגשו עם ערב באחד מרחובות-העיר. התנה אריה: "אתה תבוא לבדך ותביא כסף". אריה חזר לנמל (במסינה אין הנמל מגודר, אולם קיימת שמירה לעולה). בדרך פגש יציאת שהצ"ט טרפה אליו תמורת משהו כנגד משהו. עם זאת, המסכה שב יוצא מן הספינה, כשהוא הולך חבוק עם הנערה הסיציליאנית, ומחביא בינות המוקיה והמוקיו חמישים חפיסות-סגריות. כאשר באו למקום המיועד, ראה לפניו שתי דמויות, ביקש להיסוג, וגילה מאחוריו שתי דמויות נוספות. חיש משך אחריו את הנערה אל פנס הרחוב, וקרא לעזמת הסוחר שהתקרב אליו: "לך לכל הרוחות, אינני מוכר לך מאומה. הבטחת לבוא לבדך?".

הסוחר השמיע שריקה קלה ושלושת מלווי נעלמו. "הכסף בכיסך?" שאל אריה, שעדיין חשש למלכות (אילו נכשל במכירת הסגריות, לא היו יכולים להמשיך במסעם מזוטר צידו ולק. הקפטין נשאר בכפינה, כיון שאילו נתפס, היתה סירתו מוחרמת). לאחר שסיימו את עסקי החליפין, שאל הסוחר: יש ברשותך עוד? כן — היתה התשובה שקיבל.

מספר אריה: "נטלתי את היציאת וחי וזנו לטירה. הצטרפתי בסיגריות ויצאתי מהנמל וחזרתי חלילה עד שמכרנו את כל הכמות".

בלילה, לאחר שנפטר ממלאי הטבק המ"ז מן, ניסה לנמנם כשהוא חש את העיפיות בכל אבריו, התעורר לפתע לקול צעדי אדם. על סיפון האמבר קווין עלה קצין ממשרת-המכס.

— "כן, אדוני, אל מי?" שאל את הקצין שניסה להיכנס לתא הנעול (הסקוטי ומש"פחתו ירדו לחוף).

"אולי יש לך סיגריות." שאל הקצין?
"אין." קיבל תשובה. "אתה יכול לערוך חיפוש".

"לא אדוני, ענה הקצין, אני רוצה לקנות סיגריות. אתה יודע, המשכורת הממשלתית אינה מספיקה..."

אריה הוציא מתוך המלאי הפרטי שלו עשר חפיסות. הקצין שילם 250 לירות לחפיסה.

אריה שלח קללות על ראש סוחר הטבק. למי היתה נחוצה, לכל הרוחות, כל הטרחה, כאשר קצין-המכס משלם על המקובל חמישים לירות יותר?

במסינה הצטיידו בדלק ומוזן והפליגו לנאפולי, קפרי ומשם לפימוצינו, נמלה של רומא.

לאחר שלושה שבועות של שהיה בים, ירד אריה ברומא והחל משוטט ברחובות כדי להפש את בנין הצירות הישראלית. "רציתי להציץ שם בעתון עברי מן הארץ." מספר אריה, "אכל כאשר באתי לבניון הצירות, יצאה לקראתי פקידה וביקשתני בכל הנימוס למחר ולהתמלק משם".

תפוחים עלי-ים

ברומא נתקלקלה המכונה והיה הכרח לחליף את טבעות האצטונות של המנוע. לאחר התיקון יצאו להפלגה לעבר נמל-טולון, צרפת.

עם צאתם את נמל-פימוצינו חלפה על פניהם אנית-פאר שבדיית שהובילה חברות מיליונרים לטיול סביב העולם. כמה שעות לאחר מכן, כשנמצאו כבר בים הפתוח, ראה אריה ארגונים צפים על פני המים.

— "קפטין, משהו צף על פני המים, תיבות!" קרא אריה אל אלון באר ששהה אותה שעה בתאו.

— "הנח זאת, ערוחת עמו של השטן, לעולם לא תצליח למצוא משהו בעל ערך בים!" השיב לאריה הסקוטי מלומד הנסיון המרי, שטרם שכח את לקח תיבות-הנשק.

סירת המסע בתעלה צרפתית ברוויז בשיטה צרפתית

אריה, שעמד ליד ההגה, הסיט קמעה את כיוון ההפלגה וקרבו אל אחת התיבות. — "קפטין, תיבות של תפוחים ואגסים!" קרא בפעם השניה.

הקפטין יצא מתאו, הציץ המימה, פשט את חולצתו ומכנסיו וקפץ הימה. מטבחה של בטי נתקשר אותו יום בשש היבות מלאות תפוחים ואגסים. היתה זו הפעם הראשונה שהסקוטי המיואש מצא אוצרות בים.

כשהגיעו עד נמל-טולון, עברו את עיקר הדרך המסוכנת. מטולון בדרום צרפת עד לבורדו שבמפרץ בסקאיה (צפון-מערב צרפת) הוציאת את אדמת צרפת תעלות מלאות כותיות שנבנו בסוף המאה התשע-עשרה. תעלות אלו חוסכות למפליגים מאנגליה לים התיכון בספינות דייג, את הצורך לה"קוף את כל ספרו ולעבור דרך מיצר גיברלטר.

התעלות בנויות ביטון, וכדי להתגבר על הפרשי-הגובה נבנו מאות סכרים לאורך התעלה מטולון לבורדו. בסכרים אלו שמופ"קד עליהן שומרי, נכנסת כל סירה החוצה את התעלה, ולפי הצורך היא מועלה או מורדת בהתאם לגובה-התעלה, בה היא ממשי"כה את דרכה.

נערה צרפתית בנהר

כאשר הגיעה האמבר קווין אל אחד הסכרים, לאחר השעה שבע בערב, השעה בה מפ"ק סייק שומר הסכר את עבודתו, נאלצו לחנות שם למנוחת-לילה. אחת מבנות-האכ"ר, רים, נערה בת שש-עשרה, קרבה אל הסירה לתהות על קנקנה. אריה ניסה לתהות על קנקנה של האורחת, מאחר שמע אודות מנהגיהן של הצרפתיות ספורים לאין ספור, שאל אותה לשמה בתנועות רגלים וידיים ושאר סימנים בינלאומיים של אנשים חסרי שפה משותפת, אולם לאחר מחצית השעה של שיחת רמוזים כשהנערה כבר היתה מוכנה להזמין עצמה לארוחת ערב בסירה, באה אמה אל האמבר קווין ומשכה אותה משם באזניה, כשהיא מחרפת ומגדפת את הנכרים.

האכרים הצרפתים מגדלים את ברוזיהם על מימי התעלה. אריה נאלץ למצוא ניחמים במטעמים שהכינה בטי מברזון צלוי שנאכל בלי נוכחותה של הנערה.

בעשרים ושנים ליוני, 42 יום לאחר שיצאו את חופה, קראו אלון באר ובני מש"פחתו זה לעומת זה: "לאנד, לאנד, הום!"

אריה הוזמן לשהות שבועיים בביתו של הסקוטי, הנמצא על חצי-אי ומשמש מקובל קייטנה קיצי. מסתבר שאלון באר לא היה האדם העני ביותר בסקוטלנד. להיפך, בלנד-קויט (עיר) היה לו בית מלון, ונטיעתו לישראל לא היתה בשבילו אלא הפלגה מתוך הרפתקנות ונסיון להרויח משהו מן הצד, רוח שאינו חייב בתשלום מס-הכנסה.

לאחר שבועיים, נפרד ממנו הסקוטי כש-דמעות עימודות בעיניו. הוא יצא לכביש לתפוס "טרמפ" ללונדון ומשם לישראל.

מסיים אריה: היתה לי הפתעה, כי בשג"רירות הישראלית בלונדון קיבלוני בסבר פנים יפות. הגב, שולמן, אחת הפקידות בשגרירות, דאגה לסדר לו מקום לינה בה"כ שרת-הבוגים, וכעבור כמה ימים הודיעה לו: "אתה מפליג מחר על סיפון א/ק אתרונ הביחה".

* אדמה, אדמה, הגענו הביתה!"